

OULU SINFONIA

Arturo Márquez
Marjukka Tepponen

TORSTAINA 15.4.2010 KLO 19
MADETOJAN SALI

Ohjelma

Torstaina 15.4.2010 klo 19 - Madetojan sali

Arturo Alvarado

kapellimestari

Marjukka Tepponen

sopraano

Giuseppe Verdi (1813-1901):

Caro Nome

Johann Strauss (1825-1899):

Alkusoitto operetista Lepakko

Mein Herr Marquis

Charles Gounod (1818-1893):

Alkusoitto oopperasta Romeo ja Julia

Jalokiviaaria

VÄLIIKA

Franz Schubert:

Sinfonia nro 2 B-duuri D. 125

Largo – Allegro vivace

Andante

Menuetto

Presto vivace

Konsertti loppuu n. 20.45

Giuseppe Verdin oopperoissa on ihmissuhteiden takana usein myös valtapoliittisia suhteita. Sen vuoksi hänen teoksensa joutuivat 1800-luvulla usein sensuurin kohteeksi ja oopperassa Rigoletto (1851) Victor Hugon vallan keskukseen sijoittuva kertomus Kuninkas huvittelee oli siirrettävä provinsiaaliseen Mantovan herttuakuntaan.

Herttuan hovinarri Rigoletto yrittää suojella tyttärtään eristämällä, mutta sen seurauksena Gilda vain altistuu ensimmäisen tilaisuuden tullen Mantovan herttualle, jolle naisten esineellistäminen on elämäntehtävä. Verdi pukee tragedian melodiseen helinään, joka Gildan suuressa aariassa perustuu täyteen viattomuuteen. Resitaativissa tyttö haaveilee salanimellä toimivasta rakastajastaan (Gualtier Malde) ja hehkeisiin koloratuureihin puhkeavan aarian täyttää "rakkaan nimen" (Caro nome) kuulemisesta syntyvä hurmio.

Wieniläisoperetin todellinen menestys käynnistyi vasta kun valssikuningas **Johann Strauss nuorempi** tarttui lajiin. Strauss oli pitänyt itseään ennen muuta soitinmusiikin säveltäjänä, eikä luottanut taitoihinsa vokaalimusiikin säveltäjänä. Ensimmäinen operetti, Indigo ja neljäkymmentä rosvoa (1871), osoittautui kuitenkin menestykseksi, ja sitä seurasi kolme vuotta myöhemmin Straussin ja koko operetihistorian suosituin sävellys, Lepakko (Die Fledermaus, 1874).

Operetin alkusoitto kokoaa teoksen keskeisiä teemoja odotuksia virittävään muotoon. Melodiasikermien ja -ketjujen rakentelussa Strauss oli "vakavienkin" säveltäjien kadehtima ammattilainen, jolla oli taito siirtyä sulavasti asiasta toiseen, annostella vuoron perään lempeitä ja tulisia aineksia ja silata kokonaisuus vastustamattomalla eleganssilla. Lepakon alkusoitto sivuuttaa vauhdillaan ja virtuoosisuudellaan operetin raadolliset puolet, jotka ovat nekin vain elämää.

Lepakossa kaikki pettävät kaikkia, minkä pohjalta on helppo saavuttaa lopussa tekopyhyyttä ja moralisointia karttava tasapaino. Palvelijattarena työskentelevä Adele on kevyt subrettisopraano, mutta hän haaveilee vaativammista tehtävistä eli näyttelijäntyöstä. Markiisi Renardin juhliin Adele naamioituu Olga-diivaksi ja välttää paljastumisen kuuluisalla "naurulaulullaan" Mein Herr Marquis, jonka koloratuurinen kikattelu on teknisiltä vaatimuksiltaan hyvinkin totista puuhaa.

Charles Gounod'n ensimmäiset oopperakokeilut eivät ottaneet tulta, mutta vuonna 1859 parivaljakko Barbier & Carrén librettoon valmistuneesta Faustista tuli suurmenestys ja 1800-luvun eniten esitetty ooppera. Samaan suosioon Gounod'n oopperoista ylsi vain Romeo et Juliette vuonna 1867.

Pariisin Théâtre Lyriqueille sävelletty "lyyrinen tragedia" Romeosta ja Juliasta vaati Gounod'lta ponnisteluja ja toisen näytöksen hän joutui säveltämään kahteen kertaan. Oopperan alkusoitto käy suoraan asiaan kohtalokkailla vaskikuoroille, joiden perään orkesterista piiskataan esiin melodramaattisia tunnevyöryjä. Tarinan synkkyyttä kuvastaa myös yllättävä fuuga, joka ranskalaisissa korvissa ehkä kuvasti kohtalon voimien tylyä mekaanisuutta.

Gounod'n Faustia ei ole pidetty Goethen filosofisen draaman syväluotauksena, mutta oopperan aariat ovat syystä suosittuja. Sarjakuvasankari Tintin kuuluisaksi tekemä koloratuurisopraano Bianca Castafiore erikoistui Faustin helisevään Jalokiviaariaan O Dieu! Que de bijoux!... Ah, je ris de me voir. Siinä Faustin ja Mefiston hurmauskampanjan uhriksi joutunut Marguerite ihastelee peilistä lahjaksi saamiaan aarteita ja puhkeaa nauruun. Valloitustekniikoista perinteisin ja primitiivisin toimii ja Margueriten korukuviot kimaltelevat kilvan jalokivien kanssa.

Antti Häyrynen

Franz Schubert: Sinfonia nro 2 B-duuri D. 125

Franz Schubert (1787-1828) sävelsi yhdeksän sinfoniaa, joista kuusi ensimmäistä vuoteen 1818 mennessä. Aivan ensimmäisetkin sinfoniat ovat yksinkertaisuudestaan huolimatta korkeatasoisia teoksia, joista vielä kuuluu Haydnin, Mozartin, Beethovenin ja Rossinin vaikutus. Sinfonista rakennetta tai muotokieltä Schubert ei innostunut myöhemminkään uudistamaan, mutta hänen melodinen kekseliäisyytensä ja omaperäinen harmoninen ajattelunsa olivat mukana jo ensimmäisistä sinfoniasta lähtien.

Toisen sinfoniansa säveltäessään Schubert vuonna 1815 Schubert oli vasta 17-vuotias, mutta jo tuottelias säveltäjä ja opettaja Kuninkaallisen kappelin koulussa. Merkkinä varhaiskypsyydestään Schubert sävelsi samana vuonna mestarillisen Goethe-liedinsä Gretchen am Spinnrade. Sinfonian orkesterikokoonpano on wieniläisklassinen eli sellainen, jonka Schubert saattoi toivoa saavansa toteutetuksi harrastajavoiminkin – teoksen esityksistä hänen elinaikanaan ei ole tietoa.

B-duuri-sinfonian avauksessa ei ainakaan ole mitään lapsekasta tai epäröivää. Hidas johdanto (Largo) käynnistyy komeasti ja valmistelee juhlavasti riemukkaasti syöksyvää päätaitetta (Allegro vivace). Pääteeman arvellaan viittaavan Beethovenin Prometheus-alkusoittoon ja paljon sen sankarillisesta hengestä on saatu mukaan osan sonaattimuotoiseen seikkailuun modulaatioiden halki.

Hitaan osan (Andante) aloittaa mozartmainen siro, pitkäjäseninen ja raukea teema, jonka perusolemusta seuraavat viisi muunnelmaa eivät halua kovin häiritä. Schubert kohdistaa huomionsa orkesteriväriin ja soitinryhmien väliseen vuorotteluun, poikkeuksena ärhäkkä c-mollivariaatio, jossa myös rytmi terävöityy.

Menuetti jyskyttää kokonaan c-mollissa, mutta on luonteeltaan enemmän päättäväinen kuin synkkä. Es-duuriin sävelletty välitaite viittaa puolestaan sävelaiheellaan edeltävään muunnelmaosaan, jonka Schubert sitoo näin tiiviisti karakteriosaan. B-duuri-sinfonian finaali on rossinimaisesti laukkaava galoppi (Presto vivace), joka on yhtä hilpeä kuin dramaattinenkin. Huolettomana kirmaava pääteema törmää hurjiinkin esteisiin, mutta pulpahtaa niistä aina ehjänä ilmoille ja silaa sinfonian hyväntuulisella virtuoosisuudella.

Antti Häyrynen

Arturo Alvarado, kapellimestari

Arturo Alvarado on opiskellut orkesterinjohtamista Conservatoire Superiorissa Pariisissa, Hanns Eisler Hochschulessa Berliinissa, Pietarissa sekä Helsingissä Sibelius-Akatemiassa Leif Segerstamin oppilaana. Hän on myös osallistunut useille mestarikursseille opettajinaan mm. Peter Eötvös, Jorma Panula, Gianluigi Gelmetti ja Yuri Simonov.

Kansainvälisen debyyttinsä Alvarado teki Orchestre philharmonique du Luxembourgin kanssa. Sittemmin hän johtanut useita eurooppalaisorkestereita kuten Orchestre National de Montpellier, Ensemble Orchestral de Paris ja The Orchestra of the Age of the Enlightenment.

Arturo Alvarado kutsuttiin Dirigenten Werkstatt Interaktion Berliiniin, missä orkesteri muodostuu saksalaisisten huippuorkesterioiden soittajista. Lorin Maazel on kutsunut hänet Maazel festivaalille Castletoniin, Virginiaan.

Marjukka Tepponen, soprano

Marjukka Tepponen aloitti musiikin opiskelun 5-vuotiaana pianonsoitolla Siilinjärven musiikkiopistossa. Lauluopinnot hän on aloittanut vuonna 1999. Hän on opiskellut laulua Kuopion konservatoriossa, Jyväskylän Ammattikorkeakoulussa ja syksyllä 2008 Tepponen aloitti opinnot Sibelius-Akatemiassa laulunopettajanaan Marjut

Hannula. Wienissä hänen opettajanaan toimii Hilde Zadek. Liedissä häntä on ohjannut Sampsa Konttinen.

Marjukka Tepponen on laulanut Savonlinnan oopperajuhlakuorossa 2005–2008 sekä Kansallisoopperan lisäkuorossa syksyllä 2008. Kesällä 2008 Tepponen voitti Savonlinnassa käydyn Timo Mustakallio-kilpailun ja kesällä 2009 pidetyissä Mirjam Helin-laulukilpailussa selviytyi välieriin. Marjukka Tepponen voitti ensimmäisen palkinnon Lappeenrannan valtakunnallisissa laulukilpailuissa 2010.

Hän on laulanut mm. Kuopion kaupunginorkesterin solistina, oratorio- ja passiosolistina. Vuonna 2008 Tepponen debytoi Violettan roolissa Jyväskylän alueoopperan La Traviatassa. Marjukka Tepposen tulevia rooleja ovat mm. Noora (Rautavaara: Auringon talo), Frasquita (Carmen) sekä Suomen Kansallisoopperassa Zerlina (Don Giovanni) näytäntökaudella 2009-10.

Weekend Menu. Hyvää vapaailtaa!

Perjantaisin ja lauantaisin
klo 16:sta eteenpäin
erikoismenu vain 38 euroa.

hg
HUGO

Ravintola Hugo / Rantakatu 4, Oulu
puh. 020 143 2200 / www.uusiseurahuone.com

Oulu Sinfonian lipunmyynti 1.1.2010 alkaen

1. Valtakunnallinen varausnumero 0600 900 900
(1,75 €/min + pvm/mpm)
2. www.lippu.fi
3. Stockmannin palvelupisteen suoramyyntipaikka, Kirkkokatu 14
4. Madetojan salin lippukassa maanantaista perjantaihin 12-14
alkaen 29.3.2010
5. Konserttipaikka tuntia ennen konserttia

Aarioiden käännökset

*Caro nome
Caro nome che il mio cor
festi primo palpitar,
le delizie dell'amor
mi dêi sempre rammentar!
Col pensiero il mio desir
a te ognora volerà,
e pur l' ultimo sospir,
caro nome, tuo sarà.*

*Mein Herr Marquis,
ein Mann wie Sie
Sollt' besser das verstehn!
Darum rate ich,
ja genauer sich
Die Leute anzusehn.
Die Hand ist doch wohl zu fein,
ah,
Dies Füsschen so zierlich und
klein, ah,
Die Sprache, die ich führe,
die Taille, die Turnüre,
Dergleichen finden Sie bei einer
Zofe nie!
Gestehen müssen Sie fürwahr,
Sehr komisch dieser Irrtum war.
Sehr komisch, Herr Marquis, sind
Sie.*

*Mit dem Profil
im griech'schen Stil
Beschenkte mich Natur.
Wenn nicht dies Gesicht
schon genügend spricht,
So sehn Sie die Figur!
Schaun durch die Lorgnette Sie
dann, ah,
Sich diese Toilette nur an, ah.*

*Es scheint mir wohl,
die Liebe macht Ihre Augen trübe.
Der schönen Zofe Bild hat ganz
Ihr Herz erfüllt!
Nun sehen Sie sie überall,
Sehr komisch ist fürwahr der Fall.*

*Rakas nimi, joka saa sydämeni
sykähtelemään ensi kertaa,
Sinun on aina muistutettava
minua
Rakkauden iloista!
Haluni lentää luoksesi
ajatusten siivillä,
ja viimeinen ajatukseni
koskee sinua, rakkaani.*

*Hyvä herra markiisi.
kaltaisenne miehen
pitäisi ymmärtää paremmin
Siksi neuvon teitä
katsomaan ihmisiä tarkemmin!
Tämä käsi on liian hieno, hahaha
Tämä jalka niin hento ja pieni,
hahaha
Puhetapani,
vyötäröni, vaatteeni,
näitä ei kantaisi koskaan
hienon naisen piika.
Teidän on todellakin myönnettävä,
että virheenne on koominen.
Erittäin koominen olette te herra
markiisi!*

*Tämän kreikkalaisen profiilin
soi minulle luonto
Ja jos nämä kasvot eivät puhuttele
tarpeeksi,
katsokaa tätä vartaloa!
Katsokaa lornettien läpi.*

*Tässä asussa
minusta tuntuu,
että rakkaus on sokaissut silmänne.
Piikanne on
täyttänyt sydämenne!
Näette hänet kaikkialla.
Etc.*

Ah! je ris de me voir,
si belle en ce miroir!
Est-ce toi, Marguerite?
Réponds-moi, réponds vite! –
Non! non! – ce n'est plus toi!
Non! non! – ce n'est plus ton
visage!
C'est la fille d'un roi,
qu'on salue au passage! –
Ah, s'il était ici! ...
S'il me voyait ainsi!
Comme une demoiselle,
il me trouverait belle.

Achevons la métamorphose!
Il me tarde encor d'essayer
le bracelet et le collier!

Dieu! c'est comme une main
qui sur mon bras se pose!
Ah! je ris de me voir
si belle en ce miroir! etc.

O Dieu! que de bijoux! ...
est-ce un rêve charmant qui
m'éblouit,
ou si je veille? ...
Mes yeux n'ont jamais vu
de richesse pareille! ...

Si j'osais seulement me parer un
moment
de ces pendants d'oreille! ...
Ah! voici justement, au fond de la
cassette, un miroir! ...
comment n'être pas coquette?

Ah, nauran ilosta nähdessäni
itseni näin kauniina peilissä.
Sinäkö se olet, Margaretha?
Vastaa minulle, vastaa pian.
Ei, ei, se et ole enää sinä!
Nuo eivät enää ole sinun kasvosi!
Sehän on kuninkaan tytär,
jolle kaikki kumartavat!
Ah, olisipa hän täällä!
Näkisipä hän minut nyt!
Näin säätyläisneitosena
hän pitäisi minua kauniina!

Uskaltaisinpä koristaa itseni
hetkeksi
näillä korvarenkailla.
Rasian pohjalla on peili.
Miksen hiukan keimailisi?

Viedäänpä muodonmuutos
loppuun.
Palan halusta koetella
rannerengasta ja kaulakorua.

Taivas! Kuin käsi,
joka painautuu minuun.
Nauran ilosta nähdessäni
itseni näin kauniina peilissä etc.

Hyvä Jumala, miten paljon
jalokiviä!
Onko tämä hurmaavaa unta, joka
sokaisee minut
vai olenko valveilla?
Silmäni eivät ole koskaan nähneet
tällaisia kalleuksia.

Käännös:
Marjatta Sario

Kuukauden orkesterilainen

Tapaamme joka kuukausi Oulu sinfonialaisen, joka kertoo työstään ja itsestään.

Jälki meistä

Limingan lakeuksilla lenkkeilevä mies saattaa olla Harri Österman. Jos hän tuntuu olevan ajatuksissaan, syynä on ehkä filosofia, kosmologia tai kirjallisuus. Tai kenties hän käy läpi työn alla olevaa sävellystään. Pienen tytön isä ja Oulu Sinfonian sellisti ottaa säveltämiseen aikaa sieltä, mistä sitä milloinkin liikenee. Myös luonnon rauhasta.

Lahdessa, Salpausselän maisemissa, parikymppiseksi elänyt mies ei usko koskaan tottuvansa tasaiseen maastoon, vaikka Oulussa on vierähtänyt jo 20 vuotta. Vuonna 1990, keskellä lamaa, kaupunginorkesterin sellistin paikka oli onnenpotku – jälkiviisaana myös siksi, että mies on viihtynyt orkesterissa erinomaisesti. Työtahti ei ole helpoin. Mutta samalla on huolehdittu, että muusikoille jää aikaa täydentää omaa muusikkouttaan myös esim. opettamalla ja konsertoimalla.

Harri Östermanin sävellyksiä kuullaan tänä vuonna Oulun Tulindbergin salin lisäksi ainakin kansainvälisellä Kodály-viikolla Helsingissä, Tampere Biennalessa ja Korsholman Musiikkijuhlilla. Ensi vuonna vuorossa on Sensation Sundays -konserttisarja Sydneynssä. Kuka tietää, mitä seuraavaksi: oman lapsen syntymän myötä kunnianhimo on sekoittunut tarve jättää jälkeensä jotain, josta myös jälkipolvi voi olla ylpeä.

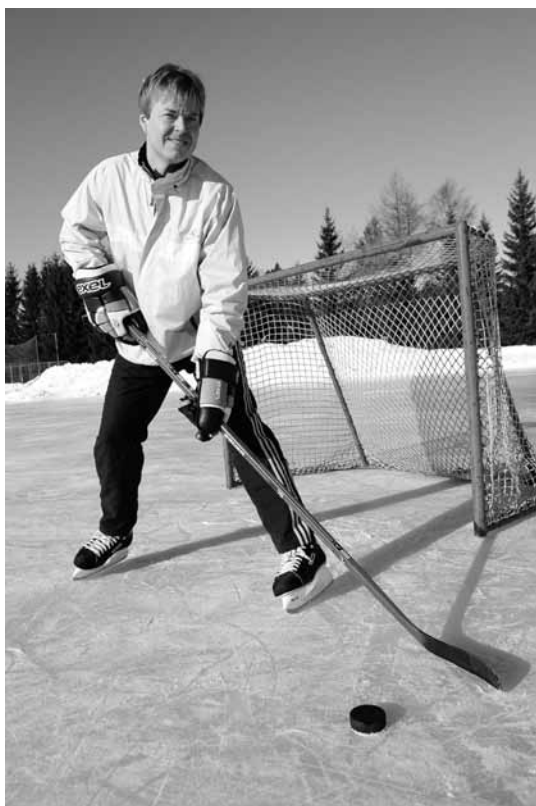
Pieni tyttö toistuu Harri Östermanin puheissa. Niin kuin myös muu perhe: vaimo ja hänen kaksi lastaan. Mies kiittää heitä ymmärryksestä pitkiä päiviä tekevää muusikkoa kohtaan, joka harjoittelee joskus silloin, kun muut kernaasti nukkuisivat.

Harri Österman oli viisi, kun pääsi Lahden musiikkiopistoon. "En tullut tänne laulamaan. Tulin soittamaan selloa", pieni poika ilmoitti pääsykokeissa – ujouttaan.

Sittemmin avautuivat vaikeasti läpäistävät ovet Sibelius-Akatemiaan solistiselle osastolle ja seuraavaksi Länsi-Berliiniin Berliinin Filharmonikkojen I soolosoittajan Georg Faustinin oppiin. Eräänä aamuna muurikin lakkasi olemasta. Maailma oli muuttunut.

Nyt, kevätpäivänä, soittoharjoitusten jälkeen, maailma ei kaipaa isoja siirtoja. Riittää, kun ajaa kotiin, ottaa luistimet ja suuntaa jälle Limingan lakeuksille, joihin luonto on jättänyt jälkensä toisella tavalla kuin kotiseudun harjuille.

Mari Siliämaa

Kuva: Juhana Sarkkinen

Seuraavat konsertit

Torstai 22.4. klo 19 – Madetojan Sali Sinfoniassarja

Anna-Maria Helsing, kapellimestari

Janne Thomsen, huilu

Jean Sibelius: Bardi op. 64

Peteris Vasks: Huilukonsertto

Benjamin Yusupov: Maximum

Pjotr Tšaikovski: Sarja baletista Prinsessa

Ruusunen, op.66

Liput 19/15/6 euroa

R-kioskin tapahtumanumero 21638

Konserttiklubi III-kabinetissa klo 18.00.

Vapaa pääsy

Sunnuntai 25.4. klo 14

– Lyseon juhlasali

Uudet sävelet

Kamarisunnuntai

Tanskanen, Suihkonen, Leponiemi, Alikoski, Korhonen

Liput 8 / 6 euroa

R-kioskin tapahtumanumero 20188

Torstai 29.4. klo 19

– Oulun tuomiokirkko

Joseph Haydn: Oratorio Vuodenajat

Peter Schreier, kapellimestari

Piia Komsu, sopraano

Mati Turi, tenori

David Wilson-Johnson, bassobaritoni

Tuiran kamarikuoro ja Cassiopeia, johtajana

Risto Laitinen

Liput 22/18/8 euroa

R-kioskin tapahtumanumero 20060

Liput Lippupisteestä Stockmannin 3 kerros (palvelumaksu 1,50€/lippu)

Lippupisteen puhelinpalvelu 0600-900 900 (1.75€/min+pvm)

tai ovelta tuntia ennen konserttia.

Madetoja salin lippukassa ma-pe klo 12-14.